

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL 2023 -08- 0 1

ZAL NR

RPW/65624/2023 P
Data:2023-08-01

Zielonka, dnia 25 lipca 2023 r.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00 - 090 Warszawa

**PISMO WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH AD. 1 - AD. 3 REPREZENTOWANYCH
PRZEZ ZARZĄDCĘ WW. NIERUCHOMOŚCI**

odnoszące się do zasygnalizowania Panu Rzecznikowi problemu/tematyki co do obecnie obowiązujących uregulowań prawnych w zakresie zasad rozliczania przez ustawodawcę (jak również dostawców energii elektrycznej) tzw. "ulgi na prąd" we wspólnotach mieszkaniowych, w których funkcjonuje sposób rozliczania energii elektrycznej z dostawcą prądu w ten sposób, iż istnieje jeden licznik główny (Umowę na dostawę zawiera wspólnota mieszkaniowa i na nią

wystawiane są przez dostawcę energii elektrycznej faktury) oraz tzw. "podliczniki" na każdy z odrębnych lokali stanowiących odrębną własność, które to w Naszej ocenie wymagają podjęcia zmian legislacyjnych i które to unormowania w obecnym kształcie mogą naruszać wyrażoną w art. 32 ustawy zasadniczej z dnia 2 kwietnia 1997 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483) zasadę równości obywateli wobec prawa.

Szanowny Panie Rzeczniku,

pragniemy Panu zasygnalizować problem prawno - faktyczny zaistniały w Naszych wspólnotach mieszkaniowych, który to może naruszać prawa obywateli - indywidualnych członków Naszych wspólnot mieszkaniowych.

Powstał on na tle interpretacji i stosowania obecnych uregulowań prawnych w zakresie zasad rozliczania tzw. "ulgi na prąd" we wspólnotach mieszkaniowych, w których funkcjonuje sposób rozliczania energii elektrycznej z dostawcą prądu w ten sposób, iż istnieje jeden licznik główny (Umowę na dostawę zawiera wspólnota mieszkaniowa i na nią wystawiane są przez dostawcę faktury) oraz tzw. "podliczniki" na każdy z indywidualnych lokali mieszkalnych stanowiących odrębną własność, a który w Naszej ocenie wymaga podjęcia zmian legislacyjnych mających na celu realizację wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP zasadę równości obywateli wobec prawa, tak aby indywidualni członkowie wspólnoty mieszkaniowej rozliczający się na zasadach "podlicznika" i posiadający własne tytuły prawne do zajmowanych lokali mogli ewentualnie obok/alternatywnie do ochronnych mechanizmów rozliczeń za prąd przyjętych dla wspólnoty mieszkaniowej - jako całości korzystać także z uregulowań ustawy lub żeby wspólnota mieszkaniowa mogła mieć podwyższony limit, w przypadku spełnienia przez któregośkolwiek z członków wspólnoty wymogów ustawowych do zastosowania podwyższonego „limitu ochronnego” na cenę prądu (np. Karta Dużej Rodziny, niepełnosprawność).

Zasygnalizowanie Panu Rzecznikowi ww. problematyki w chwili obecnej ma istotne znaczenie dla członków Naszych wspólnot mieszkaniowych, albowiem jak wynika z ostatnich artykułów prasowych - /patrz m.in. z dnia 07 lipca 2023 roku <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Rzad-chce-podwyzszyc-limit-na-zamrozone-ceny-pradu-Zmiana-jeszcze-w-tym-roku-8575234.html>/ rząd chce przyjąć w III kw. 2023 roku projekt noweli

ustawy zakładający podwyższenie podstawowego limitu zużycia prądu objętego mrożeniem ceny dla gosp. domowych oraz obniżyć ceny maksymalne prądu dla jednostek JST, małych i średnich przedsiębiorstw oraz niektórych podmiotów użyteczności publicznej, co podano w wykazie prac legislacyjnych rządu.

Tym samym w toku prac legislacyjnych nowelizujących wskazane w poniższych punktach I i II ustawy, można byłoby również odnieść się uregulowania poruszanej przez Nas w niniejszym piśmie tematyki i w tym zakresie liczymy na włączenie się Pana Rzecznikaw prace legislacyjne, w sytuacji, gdy uzna Pan to za zasadne w świetle dokonanych w ramach Biura Rzecznika Praw Obywatelskich analiz i zaprezentowanej poniżej argumentacji.

Zaznaczamy iż nie mamy wiedzy, czy analogiczny problem był już wcześniej sygnalizowany Panu Rzecznikowi i jakie jest ewentualnie Pana stanowisko w tym względzie.

Przedmiotową kwestię związaną z mechanizmami ochrony podmiotów w związku z podwyżkami przez dostawców cen prądu (energii), w tym w zakresie wspólnot mieszkaniowych, regulują w chwili obecnej co do zasady dwa akty prawne, tj.:

I. ustawa z dnia 07 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2022 r., poz. Dz. U. poz. 2127), zwana w skrócie dalej ustawą z dnia 07 października 2022 roku.

Zgodnie z jej art. 1 reguluje ona:

- 1) szczególne zasady rozliczania z niektórymi odbiorcami końcowymi energii elektrycznej;*
- 2) zasady i tryb ustalania wysokości cen energii elektrycznej dla odbiorców uprawnionych do ich stosowania oraz właściwość organów w tych sprawach;*
- 3) zasady i tryb przyznawania i wypłacania rekompensat dla podmiotów uprawnionych, w tym z tytułu stosowania upustu za obniżenie zużycia energii elektrycznej przez odbiorców uprawnionych do jego otrzymania, oraz właściwość organów w tych sprawach;*
- 4) zasady i tryb przyznawania i wypłacania dodatku w przypadku, gdy główne źródło ogrzewania jest zasilane energią elektryczną, zwanego dalej „dodatkiem elektrycznym”, oraz właściwość organów w tych sprawach;*
- 5) zasady realizacji celu w zakresie zmniejszenia zużycia energii elektrycznej.*

II. ustawa o cenie maksymalnej prądu - z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku (Dz.U. z 2022 roku, poz. 2243, z późniejszymi zmianami), zwana dalej w skrócie ustawą z dnia 27 października 2022 roku.

Zgodnie z jej art. 1 określa ona:

- 1) cenę maksymalną sprzedaży energii elektrycznej stosowaną w rozliczeniach z odbiorcami uprawnionymi;*
- 2) zasady i tryb przyznawania i wypłacania rekompensat dla podmiotów uprawnionych z tytułu wprowadzenia ceny maksymalnej;*
- 3) zasady i tryb wprowadzenia czasowego obowiązku przekazywania odpisu na Fundusz;*
- 4) szczególne rozwiązania stosowane w przypadku ograniczenia dostępności wody amoniakalnej.*

Wskazujemy, iż problem zasad rozliczania energii na prąd dla wspólnot mieszkaniowych sygnalizował na etapie prac legislacyjnych nad ww. ustawami z punktów I i II m.in. Rzecznik Praw Obywatelskich - /patrz szersze rozważania zawarte na stronie <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-ure-energia-wspolnoty-cena-prad-taryfa-odpowiedz-eon/>, *lecz ww. uwagi nie odnosiły się wprost do problemów związanych z możliwością skorzystania z wyższych limitów „ulgi na prąd” przez indywidualnych członków wspólnot mieszkaniowych posiadających np. Karty Dużej Rodziny, status osoby niepełnosprawnej rozliczających się na zasadzie "podliczników" na każdy z odrębnych lokali stanowiących odrębną własność, gdzie główną umowę na dostawę energii elektrycznej posiada wspólnota mieszkaniowa - jako całość.*

Wobec powyższego poruszane w niniejszym piśmie zagadnienie prawne jest nadal aktualne i powinno być przedmiotem zainteresowania Pana Rzecznika.

Jednocześnie dodajemy, że URE (Urząd Regulacji Energetyki) informował wówczas, że po zmianach przepisów, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe są objęte ochroną przewidzianą w ustawie z 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej oraz w ustawie z 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparcia niektórych odbiorców w 2023 roku.

Aktualnie obowiązujące przepisy tych ustaw stanowią, że odbiorca uprawniony korzystający czy to z usług sprzedawcy rezerwowego, czy też z usług sprzedawcy z urzędu, objęty jest ochroną przewidzianą w ww. ustawach.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z 07 października 2022 r., **odbiorcą uprawnionym jest odbiorca końcowy dokonujący zakupu energii elektrycznej w celu jej zużycia na potrzeby m.in. oświetlenia w budynkach mieszkalnych, zasilania dźwigów w budynkach mieszkalnych, czy węzłów cieplnych i hydroforni, będących w zarządzie administracji domów mieszkalnych.**

W sytuacji, gdy umowę na dostawę zawiera wspólnota mieszkaniowa i na nią wystawiane są przez dostawcę prądu faktury **należy przyjąć w świetle obecnych uregulowań prawnych, że tylko ona spełnia definicję odbiorcy końcowego.**

W tym miejscu należy przywołać pełny zakres brzmienia przepisu, a więc odbiorca uprawniony - odbiorca końcowy w rozumieniu art. 3 pkt 13a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 i 1723), zwanej dalej "ustawą - Prawo energetyczne", dokonujący zakupu energii elektrycznej w celu jej zużycia na potrzeby:

- a) gospodarstw domowych,
- b) pomieszczeń gospodarczych związanych z prowadzeniem gospodarstw domowych, o ile nie jest w nich wykonywana działalność gospodarcza
- c) lokali o charakterze zbiorowego mieszkania, o ile nie jest w nich wykonywana działalność gospodarcza,
- d) mieszkań rotacyjnych, mieszkań pracowników placówek dyplomatycznych i pracowników zagranicznych przedstawicielstw,
- e) domów letniskowych, domów kempingowych i altan w ogródkach działkowych, w których nie jest wykonywana działalność gospodarcza oraz w przypadkach wspólnego pomiaru - administracji ogródków działkowych,
- f) oświetlenia w budynkach mieszkalnych,
- g) zasilania dźwigów w budynkach mieszkalnych,
- h) węzłów cieplnych i hydroforni, będących w zarządzie administracji domów mieszkalnych,
- i) garaży, w których nie jest wykonywana działalność gospodarcza.

Zatem spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe (rozumiane jako całość) - jako odbiorcy końcowi - mogą w Naszej ocenie korzystać z ochrony przewidzianej ww. ustawą z

dnia 07 października 2022 roku jedynie w zakresie objętym definicją odbiorcy uprawnionego, tj. w zakresie użycia prądu na oświetlenia w budynkach mieszkalnych, zasilania dźwigów w budynkach mieszkalnych, czy węzłów cieplnych i hydroforni, będących w zarządzie administracji domów mieszkalnych

Zgodnie zaś z ustawą z 27 października 2022 r. odbiorcą uprawnionym jest m.in. odbiorca uprawniony w rozumieniu ustawy z 07 października 2022 r., w przypadku gdy zużywa energię elektryczną powyżej maksymalnych limitów zużycia energii elektrycznej określonych w tej ustawie oraz odrębnie wymienione wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe w zakresie, w jakim nie są odbiorcą uprawnionym, o którym mowa powyżej, i zużywają energię elektryczną na potrzeby podstawowej działalności.

Zwracamy uwagę, że mogą również istnieć odbiory będące w gestii wspólnot mieszkaniowych, które nie kwalifikują się do bycia odbiorcą uprawnionym w rozumieniu ustawy z dnia 07 października 2022 r. Taka sytuacja może zaistnieć np. w przypadku pomieszczeń, w których jest prowadzona działalność gospodarcza. Sposób rozliczenia w 2023 r. jest wtedy prowadzony w sposób określony w ustawie z dnia 27 października 2022 r.

Ustawodawca zawarł w tej ustawie w art. 2 ust. pkt e) postanowienia dotyczące małych i średnich przedsiębiorstw oraz innych podmiotów, m.in. wspólnot mieszkaniowych: „w zakresie, w jakim nie są odbiorcą uprawnionym, o którym mowa w lit. a” (tj. w zakresie, gdy nie są odbiorcą uprawnionym w rozumieniu ustawy z dnia 7 października 2022 r.), „i zużywają energię elektryczną na potrzeby podstawowej działalności”.

W takim przypadku (nie ma tu progu zużycia, do którego są stosowane ceny 2022 r.) wspólnoty mieszkaniowe i inne podmioty rozliczane są co do zasady w oparciu o ceny, nieprzekraczające ceny maksymalnej określonej w art. 2 ust. 1 pkt b) ustawy z 27 października, tj. 785 zł/MWh netto.

Odbiorcami uprawnionymi są m.in. odbiorcy zużywający energię na „potrzeby części wspólnych budynków wielolokalowych” w zakresie w jakim zostało to ujęte w ustawie z dnia 7 października 2022 r. (co przywołano powyżej).

Ww. ustawy wprowadzają w 2023 r. stabilizację cen energii elektrycznej do określonego poziomu zużycia. „Mechanizm ten obejmuje wszystkich odbiorców w grupie taryfowej G, co pozwala na zastosowanie go również wobec energii elektrycznej zużywanej w częściach

wspólnych w budynkach wielolokalowych, które w 2023 r., do poziomu zużycia 2 MWh, będą miały ceny zamrożone na poziomie obowiązującym w 2022 r.” – wyjaśniało „Rzeczpospolitej” Ministerstwo Klimatu i Środowiska. 2 MWh to średnie zużycie w gospodarstwie domowym – oświetlenie klatek, alejek, energia dla wind czy bram do garaży podziemnych w zależności od wielkości wspólnoty czy spółdzielni jest wielokrotnie większy i oblicza się go według ilości liczników.

Powyżej tego limitu zużycia obowiązywać będą rozwiązania zawarte w ustawie z 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku, zgodnie z którymi cena energii zostanie ustabilizowana na akceptowalnym poziomie 693 zł/MWh lub 785zł/MWh. Gwarantowana cena obowiązywać będzie do końca 2023 r., niezależnie od zmian cen na rynku hurtowym i wysokości zawartych w ostatnich miesiącach kontraktów”.

Dodajemy, iż zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 27 października 2022 roku użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) cena maksymalna – cenę energii elektrycznej wynoszącą:

a) 693 zł/MWh – w przypadku odbiorców uprawnionych, o których mowa w pkt 2 lit. a,

b) 785 zł/MWh – w przypadku odbiorców uprawnionych, o których mowa w pkt 2 lit. b–f - przy czym cena ta nie zawiera podatku od towarów i usług, o którym mowa w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2022 r. poz. 931, z późn. zm.3)), oraz podatku akcyzowego, o którym mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 143, 1137, 1488, 1967, 2180 i 2236).

W art. 2 pkt 2e ustawy z dnia 27 października 2022 roku wskazano, iż odbiorcami uprawnionymi są m.in. podmioty będące wspólnotami mieszkaniowymi, o których mowa w ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2021 r. poz. 1048), albo spółdzielniami mieszkaniowymi, o których mowa w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1208 oraz z 2022 r. poz. 1561), w zakresie, w jakim nie są odbiorcą uprawnionym, o którym mowa w lit. a, i zużywają energię elektryczną na potrzeby podstawowej działalności,

Natomiast w myśl art. 2 pkt 2 lit a ww. ustawy odbiorcą uprawnionym jest odbiorcę uprawnionego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z

sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. poz. 2127), w przypadku gdy zużywa energię elektryczną powyżej maksymalnych limitów zużycia energii elektrycznej określonych w art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 1 oraz z uwzględnieniem art. 11 tej ustawy.

Reasumując w chwili obecnej wspólnoty mieszkaniowe rozumiane jako całość objęte są zarówno ochroną przewidzianą przez ustawę z 27 października 2022 r. w zakresie zużycia energii powyżej limitów przewidzianych przez ustawę z 07 października 2022 r. na potrzeby tam wskazane (w zakresie użycia prądu na oświetlenia w budynkach mieszkalnych, zasilania dźwigów w budynkach mieszkalnych, czy węzłów cieplnych i hydroforni, będących w zarządzie administracji domów mieszkalnych - w kwocie do 693 zł/MWh) oraz w zakresie pozostałych (niewymienionych w ustawie z 07 października 2022 r.) potrzeb związanych z podstawową działalnością - w kwocie 785zł/MWh plus podatki.

Jednakże tylko wobec energii elektrycznej zużywanej w częściach wspólnych w budynkach wielolokalowych w 2023 r., **do poziomu zużycia 2 MWh (ewentualnie po przewidywanej nowelizacji ustaw z punktu I i II do nowego, podwyższonego limitu)**, będą miały w przypadku wspólnot mieszkaniowych zastosowanie ceny zamrożone na poziomie obowiązującym w 2022 r.

Jednakże w świetle obecnych uregulowań prawnych indywidualni członkowie wspólnoty mieszkaniowej rozliczający się na zasadach "podlicznika" nie mogą obok mechanizmów rozliczeń za prąd przyjętych dla wspólnoty mieszkaniowej korzystać odrębnie z uregulowań ustawy, w szczególności, nawet w sytuacji, gdy posiadają Kartę Dużej Rodziny, czy też są osobami niepełnosprawnymi. Na takim stanowisku stoją też poszczególni operatorzy/dostawcy energii elektrycznej w Polsce (w Naszym przypadku PGE Obrót S.A.).

Uważamy takie obowiązujące rozwiązania prawne za niesprawiedliwe i krzywdzące dla tychże osób.

Przywołujemy jeszcze raz istotny element definicji odbiorcy uprawnionego, a więc bycie również odbiorcą końcowym w rozumieniu art. 3 pkt 13a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 i 1723), zwanej dalej "ustawą - Prawo energetyczne" jest odbiorca dokonujący zakupu paliw lub energii na własny użytek; do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej magazynowania lub zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej oraz paliw gazowych

zakupionych w celu ich zużycia na potrzeby przesyłania, dystrybucji, magazynowania paliw gazowych, skraplania gazu ziemnego lub regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego.

Tym samym w przypadku we wspólnotach mieszkaniowych, w których funkcjonuje sposób rozliczania energii elektrycznej z dostawcą prądu w ten sposób, iż istnieje jeden licznik główny (Umowę na dostawę zawiera Wspólnota mieszkaniowa i na nią wystawiane są przez dostawcę faktury) oraz tzw. "podliczniki" na każdy z odrębnych lokali stanowiących odrębną własność definicję odbiorcy końcowego spełnia jak to już wyżej wskazano wyłącznie wspólnota mieszkaniowa jako całość, albowiem to ona ma zawartą umowę na dostawę energii elektrycznej z danym dostawcą (w omawianym przypadku z PGE Obrót S.A.). Nie spełnia zaś tej definicji indywidualny członek wspólnoty mieszkaniowej, który ma zamontowany "podlicznik".

Sytuację prawną komplikuje również stanowisko Prezesa URE (odnoszące się do rozliczania na zasadzie „podliczników”) zawarte w komunikacie nr 11/2018, zgodnie z którym rozwiązanie zakładające wykorzystanie do dostarczania energii elektrycznej wewnętrznych instalacji (w tym w zakresie istnienia "podliczników"), odbiera członkom wspólnot mieszkaniowych/najemcom zagwarantowaną w ustawie - Prawo energetyczne możliwość kupowania energii elektrycznej od wybranego przez siebie sprzedawcy. Prawo to przysługuje wyłącznie odbiorcy. Podmiot, który rozlicza się za energię za pośrednictwem osób trzecich, np. właścicieli lub operatorów obiektów, nie jest odbiorcą energii.

W ocenie Prezesa URE odbiorcą w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne jest każdy, kto otrzymuje lub pobiera paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym. Wobec tego należałoby w obecnym stanie prawnym przyjąć, iż najemcy (indywidualni członkowie wspólnot mieszkaniowych) rozliczający się zgodnie z refakturą wystawioną na podstawie wskazań "podlicznika" nie są odbiorcami, ani nie mają praw przysługujących odbiorcom.

Należy też w tym miejscu wskazać, iż "podlicznik" to urządzenie pomiarowe, która działa co do zasady identycznie jak licznik energii elektrycznej. Także oblicza pobranie kWh, ale nie przelicza ich na kwotę do zapłaty, bowiem nie ma zakodowanej takiej możliwości. To ile zapłacimy zależy nie tylko od ilości kWh ale i od ceny 1 KWH. Podlicznik jest zwykle montowany na klatce schodowej, w danym pomieszczeniu czy garażu.

Założenie "podlicznika" wymaga dwóch aspektów, technicznego jakim jest wcześniejsze podzielenie instalacji energetycznej na tzw. fazy, aby wiadomo było, zużycie jakich urządzeń ma

być liczone przez podlicznik. Będzie ono też liczone przez licznik podstawowy. **Formalnie zamontowanie podlicznika energii elektrycznej należy zgłosić**, nie należy podpisywać nowej umowy, a jedynie aneks. Podliczniki są zwykle stosowane, aby pomagać ustalić zużycie wykorzystywane wśród osób dzielących jedną nieruchomość np. studenci, dwie rodziny w domu. Podliczniki przeważnie zakładane są na pokoje, lokale lub kondygnacje, aby precyzyjniej określić ich rachunki za prąd. Podlicznik nie zwalnia właściciela nieruchomości z opłaty za prąd. Do odbiorcy (wspólnoty mieszkaniowej), który podpisał umowę z dostawcą energii operatorem systemu przychodzi więc jeden rachunek za prąd, w jego treści ujęte jest całościowe zużycie energii. Dopiero od rachunku właściwego możemy odliczyć ilość pobrany przez lokatora (członka wspólnoty mieszkaniowej) kWh.

Reasumując w obecnym stanie prawnym, członek wspólnoty mieszkaniowej, mający „podlicznik” i nie mający odrębnej od wspólnoty mieszkaniowej umowy na dostawę prądu w Naszej ocenie nie spełnia kryterium odbiorcy końcowego, a więc nie może korzystać odrębnie z limitów przysługujących np. dla osób niepełnosprawnych, czy też osób posiadających Kartę dużej rodziny. Zgodnie z ustawą, przedsiębiorstwa energetyczne w taryfach na 2023 r. mają zastosować dotychczasowe ceny wobec tych odbiorców, u których zużycie prądu nie przekroczy określonych limitów. Limit dla gospodarstw domowych wynosi co do zasady 2 MWh. Rodziny zamieszkujące z osobą niepełnosprawną mogą zużyć do 2,6 MWh, zaś rolnicy i posiadacze Karty Dużej Rodziny 3 MWh.

Uważamy, iż w tym zakresie istnieje swoistego rodzaju niekonsekwencja/luka prawna i zasadnym jest więc rozważenie zasygnalizowania ww. tematyki/problemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki celem rozważenia podjęcia (włączenia się w trwające) przez Państwa prac legislacyjnych, np. dających prawo wspólnocie mieszkaniowej podwyższenia/doliczenia do swojego limitu podstawowego limitów członków spełniających kryteria ustawowe do wyższych limitów lub też wprowadzenia innego mechanizmu dającego możliwość skorzystania przez indywidualnego członka wspólnoty mieszkaniowej z wyższego limitu ochronnego ceny prądu.

Takie rozwiązanie przewidziano natomiast np. w art. 3 ust. 1 pkt 4 i art. 4 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 07 października 2022 roku w przypadku rozliczenia energii co do rodzinnych ogródków działkowych, gdzie przewidziano iloczyn 250 KWh i liczby działek w rodzinnym

ogrodzie działkowym - w przypadku zakupu energii elektrycznej w celu jej zużycia na potrzeby altan działkowych w rodzinnym ogrodzie działkowym, w których nie jest wykonywana działalność gospodarcza oraz administracji rodzinnego ogrodu działkowego - w przypadkach wspólnego pomiaru - w punkcie poboru energii w 2023 r., równe cenom zawartym w taryfie obowiązującej na dzień 1 stycznia 2022 r., dla poszczególnych grup taryfowych.

Brak możliwości skorzystania przez indywidualnego członka wspólnoty mieszkaniowej rozliczającego się na zasadzie „podlicznika” potwierdza również praktyka operatorów/dostawców energii elektrycznej, którzy w przygotowanych wzorach oświadczeń nie przewidują takich rozwiązań.

Odnosząc się do kwestii konieczności złożenia przez wspólnotę mieszkaniową jako odbiorcę uprawnionego oświadczeń to należy ogólnie wskazać, iż w ww. uregulowaniach istnieje obowiązek złożenia dwóch rodzajów oświadczeń:

- jedno wynikają z ustawy z dnia 07 października 2022 roku
oraz drugie z ustawy z dnia 27 października 2022 roku.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 07 października 2022 roku stanowi, iż odbiorca uprawniony, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–4, art. 4 ust. 2 pkt 1–4, art. 5 ust. 1 pkt 1–4, art. 6 ust. 1 pkt 1–4 oraz art. 7 ust. 1 pkt 1–4, w celu umożliwienia stosowania wobec niego limitu zużycia energii elektrycznej wynoszącego maksymalnie 3 MWh albo 2,6 MWh, o którym mowa w tych przepisach, składa podmiotowi uprawnionemu oświadczenie o spełnianiu przez tego odbiorcę warunków pozwalających na uznanie go za odbiorcę uprawnionego, o którym mowa w tych przepisach. Odbiorca uprawniony, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, art. 4 ust. 2 pkt 4, art. 5 ust. 1 pkt 4, art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 7 ust. 1 pkt 4, w celu umożliwienia stosowania wobec niego limitu zużycia energii elektrycznej, o którym mowa w tych przepisach, składa podmiotowi uprawnionemu oświadczenie o spełnianiu przez tego odbiorcę warunków pozwalających na uznanie go za odbiorcę uprawnionego i liczbie działek w rodzinnym ogrodzie działkowym, o którym mowa w tych przepisach.

Zgodnie z art. 9 ust. 13 ww. ustawy oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się niezwłocznie, nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 r.

Wspólnota mieszkaniowa nie musi co do zasady składać tego oświadczenia, albowiem nie przysługują jej w chwili obecnej te wyższe limity.

Jednakże zarazem jest uregulowanie art. 9 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym odbiorca uprawniony, który zawarł odrębną umowę sprzedaży energii elektrycznej oraz umowę o świadczenie usług dystrybucji składa odrębne oświadczenia, o których mowa w ust. 1, podmiotom uprawnionym.

Uregulowanie to odnosi się już do każdego odbiorcy uprawnionego, w tym do wspólnoty mieszkaniowej jako odbiorcy końcowego dokonującego zakupu energii elektrycznej w celu jej zużycia na potrzeby m.in. oświetlenia w budynkach mieszkalnych, zasilania dźwigów w budynkach mieszkalnych, czy węzłów cieplnych i hydroforni, będących w zarządzie administracji domów mieszkalnych.

Dodajemy, iż z uregulowań ustawy wynika bowiem, iż przedsiębiorstwo energetyczne samo uwzględni zmiany ustawowe, określając w rachunku cenę za energię elektryczną w obrocie i w dystrybucji.

Kolejnym oświadczeniem przewidzianym przez ustawodawcę dla wspólnoty mieszkaniowej jako całości jest to składane na podstawie ustawy z dnia 27 października 2022 roku.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 27 października 2022 roku cena maksymalna jest stosowana w rozliczeniach z odbiorcą uprawnionym, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lit. b–f (w tym ze wspólnotami mieszkaniowymi z art. 2 pkt 2 e), jeżeli złoży on podmiotowi uprawnionemu oświadczenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1.

Art. 5 ust. 1 stanowi, iż oświadczenie składane przez odbiorców uprawnionych, o których mowa w art. 2 pkt 2 lit. b–f (**w tym wspólnoty mieszkaniowe**), zawiera:

- 1) oświadczenie o spełnieniu warunków pozwalających na uznanie składającego oświadczenie za odbiorcę uprawnionego;
- 2) wskazanie danych służących określeniu szacunkowej części energii elektrycznej, która będzie zużywana na potrzeby:
 - a) podmiotów lub realizacji zadań, o których mowa w art. 2 pkt 2 lit. b–f, b) inne niż określone w art. 2 pkt 2 lit. b–f;
- 3) określenie szacowanej części energii elektrycznej, która będzie zużywana na potrzeby, o których mowa w pkt 2;
- 4) numer punktu poboru energii;

5) datę zawarcia umowy sprzedaży, o której mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo energetyczne, albo umowy kompleksowej, o której mowa w art. 5 ust. 3 tej ustawy.

Ust. 2 art. 5 dodaje, że oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się na piśmie w postaci papierowej lub elektronicznej w terminie:

- 1) do dnia 30 listopada 2022 r. – w przypadku, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lit. b– d i lit. e tiret pierwsze – dwudzieste ósme;
- 2) do dnia 31 stycznia 2023 r. – w przypadku, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lit. e tiret dwudzieste dziewiąte (wspólnot mieszkaniowych) i lit. f.

Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, złożone w postaci papierowej opatruje się własnoręcznym podpisem i składa osobiście w siedzibie podmiotu uprawnionego lub innych miejscach wykonywania działalności podmiotu uprawnionego przez niego wskazanych albo w formie przesyłki w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, co jest równoznaczne ze złożeniem go podmiotowi uprawnionemu. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, może być też złożone w postaci elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym i składa za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344).

Zgodnie z art. 32 Konstytucji RP:

- 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.**
- 2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.**

Omawiany artykuł ustawy zasadniczej normuje dwie kwestie. Po pierwsze, określa ogólne pojęcie i zakres zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP) oraz, po drugie, formułuje zakaz dyskryminacji (art. 32 ust. 2 Konstytucji RP). Artykuł ten traktuje się w orzecznictwie TK jako "całość normatywną" (tak wyr. TK z 24.10.2001 r., SK 22/01, OTK 2001, Nr 7, poz. 216).

Wystawia on więc dwie zasady: równości i niedyskryminacji, jako zasady ogólne rozdz. II Konstytucji RP.

Konstytucja nie formułuje założenia równości w rozumieniu uniwersalnego egalitaryzmu jednostek, ale jako równą możliwość realizacji wolności i praw. Oznacza to, że w pełni konstytucyjny wymiar prawo równego traktowania uzyskuje w przypadku "nierówności" dotyczącej określonych (unormowanych) w Konstytucji wolności i praw. (...) Uznając więc prawo do równego traktowania za konstytucyjne prawo jednostki Trybunał Konstytucyjny podkreśla, iż ma ono charakter niejako prawa "drugiego stopnia" ("meta prawa"), tzn. przysługuje ono w związku z konkretnymi normami prawnymi lub innymi działaniami organów władzy publicznej, a nie w oderwaniu od nich – niejako "samoistnie".

Ponadto również według standardów międzynarodowych Powszechna Deklaracja Praw Człowieka wyraża zasadę równości w kilku postaciach. Najbardziej podstawowa gwarancja równości wobec prawa zawarta jest w art. 1 i 2 PDPC. Zgodnie z art. 1: *"Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw (...)".* Zgodnie zaś z art. 2: *"Każdy człowiek posiada wszystkie prawa i wolności zawarte w niniejszej Deklaracji bez względu na jakiejkolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu (...)".* Normy te w powiązaniu z zakazem niewolnictwa i poddaństwa oraz nakazem uznania podmiotowości prawnej wszystkich ludzi wyrażają zasadę równości statusowej – równość co do zdolności i podmiotowości prawnej, a także zasadę formalnej równości wobec prawa, ograniczonej do "praw i wolności zawartych w niniejszej Deklaracji".

Zasadę równości w najszerszym ujęciu oraz odrębnie zasadę niedyskryminacji wyraża art. 7 zd. 1 i 2 PDPC, zgodnie z którym: *"Wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo, bez jakiejkolwiek różnicy, do jednakowej ochrony prawnej. Wszyscy mają prawo do jednakowej ochrony przed jakąkolwiek dyskryminacją, będącą pogwałceniem niniejszej Deklaracji, i przed jakimkolwiek narażeniem na taką dyskryminację".*

Art. 7 zd. 2 PDPC określa "metaprawo", **zakładając, że o dyskryminacji przesądza brak równej ochrony prawnej.**

W orzecznictwie zauważa się, że wszelkie odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych - aby nie stanowić dyskryminacji - *"muszą zawsze znajdować podstawę w*

odpowiednio przekonywujących argumentach", które muszą odwoływać się do aksjologii konstytucyjnej (orzecz. TK z dnia 3.9.1996 r., K 10/96, OTK 1996, Nr 4, poz. 33).

W orzecznictwie wskazano kryteria, których łączne wystąpienie umożliwia dopuszczalne różnicowanie sytuacji prawnej podmiotów w świetle art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.

Kolejne zastosowanie tych kryteriów uznawane jest przy tym za podstawowy schemat analizy tego, czy określona norma nie prowadzi do dyskryminacji podmiotów praw i wolności. Kryteria te (sformułowane za orzec. TK z 3.9.1996 r., K 10/96, OTK 1996, Nr 4, poz. 33) są następujące:

1) relewantność charakteru różnicowania – wprowadzane różnicowania muszą więc pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma oraz służyć realizacji tego celu i treści. Wprowadzane różnicowania "muszą mieć charakter racjonalnie uzasadniony" i "nie wolno ich dokonywać według dowolnie ustalonego kryterium";

2) proporcjonalność argumentów przemawiających za wprowadzeniem różnicowania – chodzi tutaj o to, że "waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych";

3) istnienie konstytucyjnych argumentów za różnicowaniem – każdorazowo argumentacja za różnicowaniem musi pozostawać w jakimś związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne potraktowanie podmiotów podobnych.

W Naszej ocenie brak jakiegokolwiek uregulowania w ustawach wymienionych w punktach I i II mechanizmu pozwalającego na skorzystanie z wyższych limitów ochronnych cen prądu przez indywidualnych członków wspólnoty mieszkaniowej posiadających np. Kartę Dużej Rodziny lub będących osobami niepełnosprawnymi oraz rozliczających się na zasadach "podlicznika" narusza zasadę równości wobec prawa i powinien poprzez stosowne prace legislacyjne zostać usunięty, w tym np. poprzez dopuszczenie (ewentualnie obok ochronnych mechanizmów rozliczeń za prąd przyjętych dla wspólnoty mieszkaniowej jako całości), aby mogli oni korzystać odrębnie z uregulowań ustawy lub żeby wspólnota mieszkaniowa mogła mieć podwyższony limit, w przypadku spełnienia przez któregośkolwiek z członków wspólnoty wymogów ustawowych do zastosowania podwyższonego „limitu ochronnego” na cenę prądu (np.

poprzez sumowanie/ iloczyn limitów określonych wysokości KWh i liczby uprawnionych lokali (członków wspólnoty mieszkaniowej) - jak ma to miejsce w przypadku obecnego rozliczania opłat za energię elektryczną ogródków działkowych).

W przypadku dodatkowych pytań pozostajemy do dyspozycji.

Przedstawiając powyższe prosimy Pana Rzecznika o zainteresowanie się przedmiotową tematyką, za co z góry dziękujemy.

Z poważaniem

Do wiadomości:

**Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, URE, Al. Jerozolimskie 181, 02 -
222 Warszawa**

Sporządzono w 4 egzemplarzach: 1 dla Adresata, 3 - do akt wewnętrznych poszczególnych Wspólnot Mieszkaniowych.

R

(00)359007734587944083

Poczta Polska

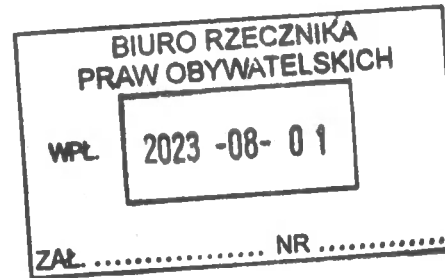
Opłata pobrana

9

zł

82

gr

Rzecznik Praw obywatelskich VIII Kadencji

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa